



# مروری بر وضعیت تراز پرداختها در نیمه نخست ۱۳۹۹

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران  
معاونت بررسی های اقتصادی



---

---

تهیه کننده: مهسا رجبی نژاد

ناظر: عاطفه قاسمیان

واحد گردآوری و تحلیل آمارهای اقتصادی

معاونت بررسی‌های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

بهمن ۱۳۹۹

---

---

از طریق پست الکترونیکی زیر می‌توانید پیشنهادهای و نظرات اصلاحی خود را به واحد مربوطه منعکس نمایید:

[economic.tccim@gmail.com](mailto:economic.tccim@gmail.com)

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

## چکیده

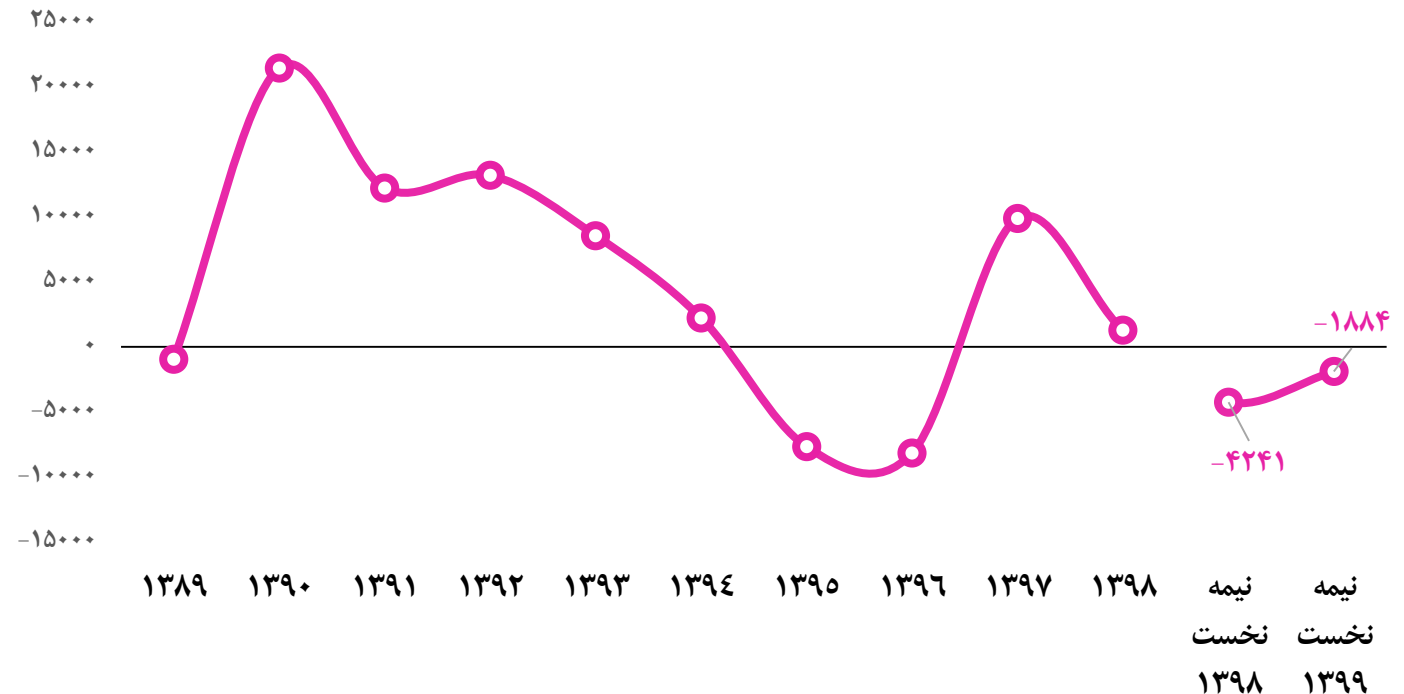
موازنه ترازپرداخت‌های کشور در نیمه نخست ۱۳۹۹ با بهبود ۵۶ درصدی نسبت به نیمه نخست ۱۳۹۸ مواجه شده و به حدود منفی ۱.۹ میلیارد دلار رسیده است. صادرات غیرنفتی ایران در نیمه نخست ۱۳۹۹ برابر با ۱۱.۶ میلیارد دلار بوده که نسبت به مدت زمان مشابه سال گذشته حدود ۲۲ درصد کاهش یافته است. واردات غیر نفتی ایران نیز در نیمه نخست ۱۳۹۹ با کاهش ۱۶.۶ درصدی نسبت به نیمه نخست ۱۳۹۸ مواجه شده است. تراز تجاری کالایی غیرنفتی کشور نیز در نیمه نخست ۱۳۹۹ همچنان دارای کسری بوده؛ اگرچه با بهبود ۸.۱ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۸ همراه شده است. گزارش حاضر به بررسی آخرین تغییرات تراز پرداخت‌ها با استفاده از آمار بانک مرکزی پرداخته است.

- ❖ موازنه کل پرداختها
- ❖ حساب کالا؛ تراز غیر نفتی کشور
- ❖ حساب کالا؛ تراز نفتی کشور
- ❖ حساب خدمات
- ❖ حساب سرمایه
- ❖ پوشش نیاز ارزی حساب جاری
- ❖ بدهی‌های خارجی

موازنه تراز پرداختها که در سال ۱۳۹۸ به دلیل تشدید تحریمها روند نزولی را در پیش گرفته بود، در نیمه نخست ۱۳۹۹ علی‌رغم بهبود نسبت به نیمه نخست ۱۳۹۸، همچنان منفی بوده و به حدود منفی ۱.۹ میلیارد دلار رسیده است. این رقم نسبت به مدت زمان مشابه سال ۱۳۹۸، حدود ۵۶ درصد بهبود داشته است.

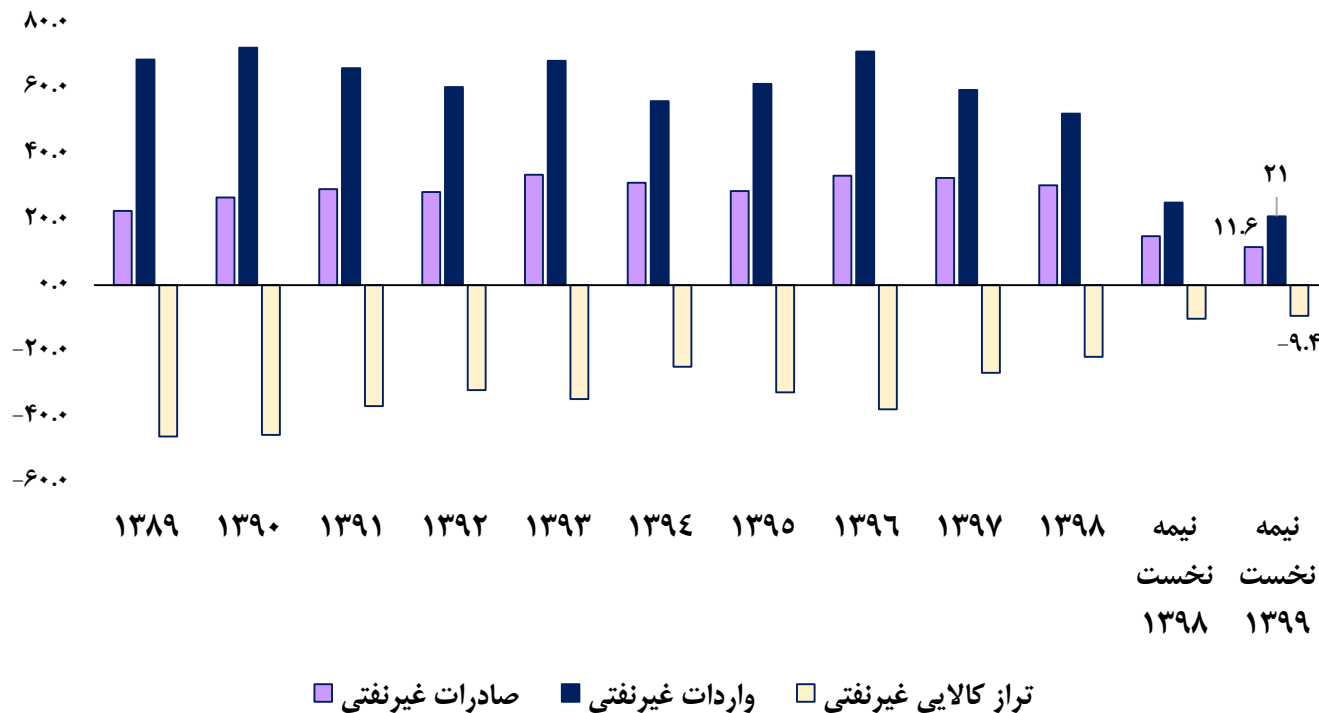


نمودار ۱- موازنه کل پرداختها، میلیون دلار



# حساب کالا؛ تراز غیر نفتی کشور

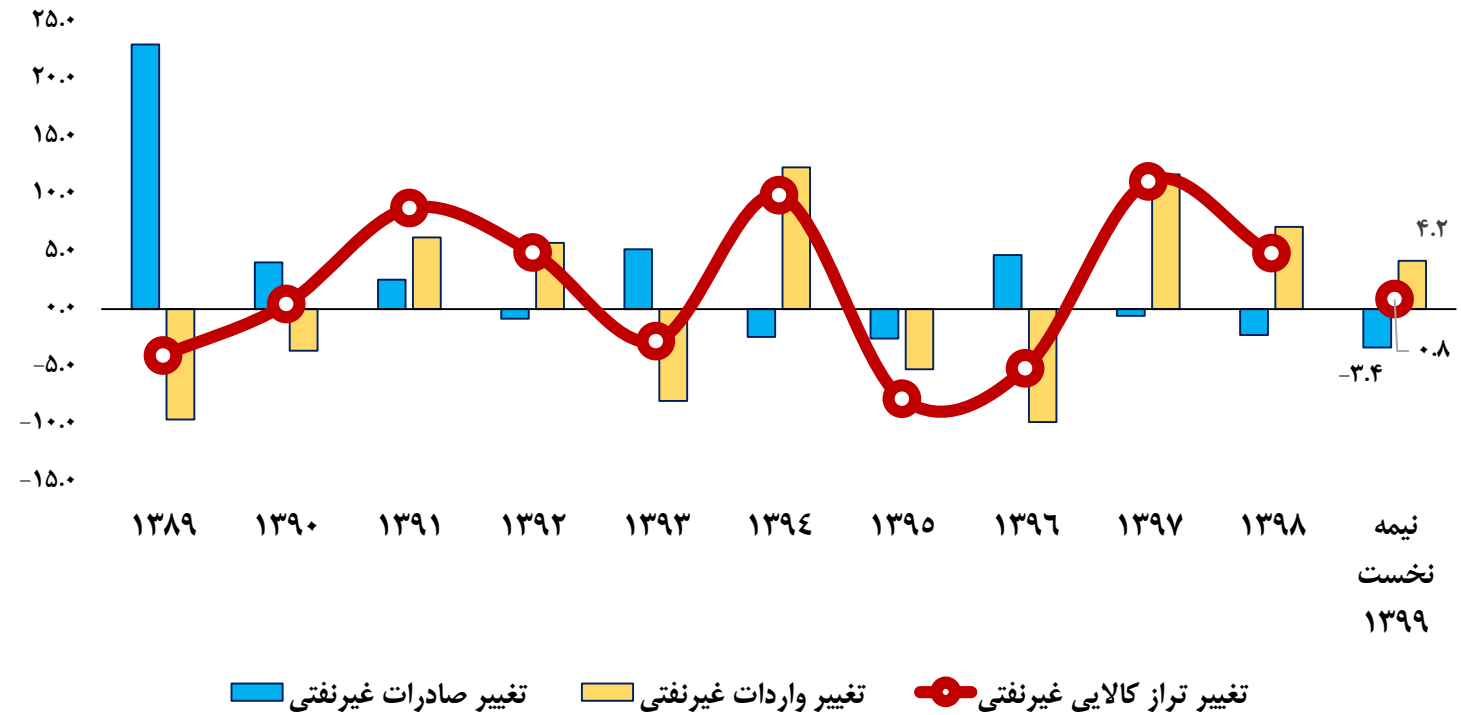
نمودار ۲- تراز کالایی غیر نفتی ایران - میلیارد دلار



صادرات کالای غیر نفتی در نیمه نخست ۱۳۹۹ به رقم ۱۱.۶ میلیارد دلار رسیده که نسبت به نیمه نخست سال ۱۳۹۸ کاهش حدود ۲۲ درصدی را تجربه کرده است. واردات کالای غیر نفتی نیز در مدت مذکور ۱۶.۶ درصد کاهش یافته و به ۲۱ میلیارد دلار رسیده است. بدین ترتیب، تراز کالایی غیر نفتی ایران در نیمه نخست ۱۳۹۹ معادل منفی ۹.۴ میلیارد دلار شده که نسبت به نیمه نخست سال ۱۳۹۸ حدود ۸۳۰ میلیون دلار (معادل ۸.۱ درصد) بهبود یافته است.

# حساب کالا؛ تراز غیر نفتی کشور

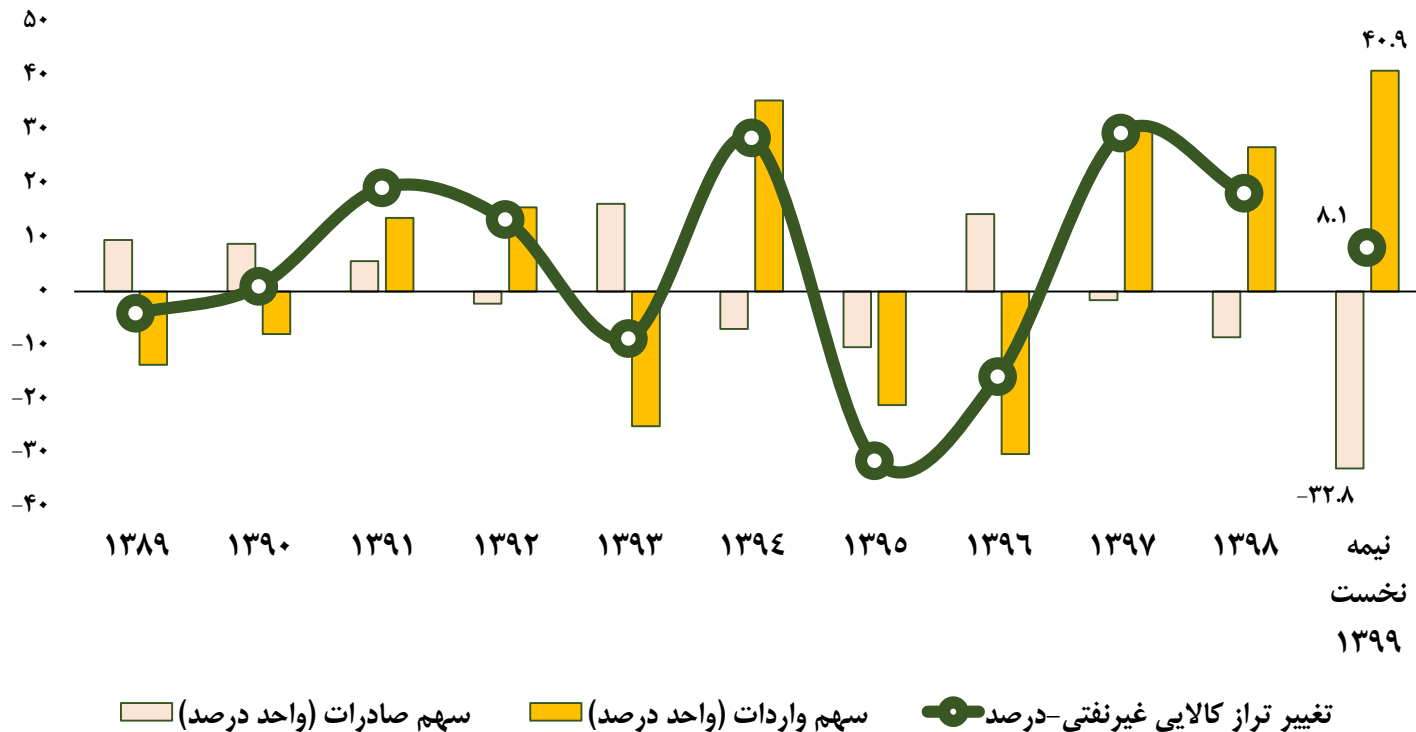
نمودار ۳- ترکیب تغییرات تراز تجاری کالایی غیر نفتی بر حسب تغییرات واردات و صادرات نسبت به مدت مشابه سال قبل، میلیارد دلار



در نیمه نخست ۱۳۹۹ دلیل اصلی افزایش ۸۳۰ میلیون دلاری تراز غیر نفتی کشور، کاهش ۴.۲ میلیارد دلاری واردات بوده و به عبارتی عامل مسلط در بهبود تراز غیر نفتی کاهش واردات و نه افزایش صادرات غیر نفتی بوده است.

# حساب کالا؛ تراز غیر نفتی کشور

نمودار ۴- درصد تغییر تراز تجاری کالای غیر نفتی



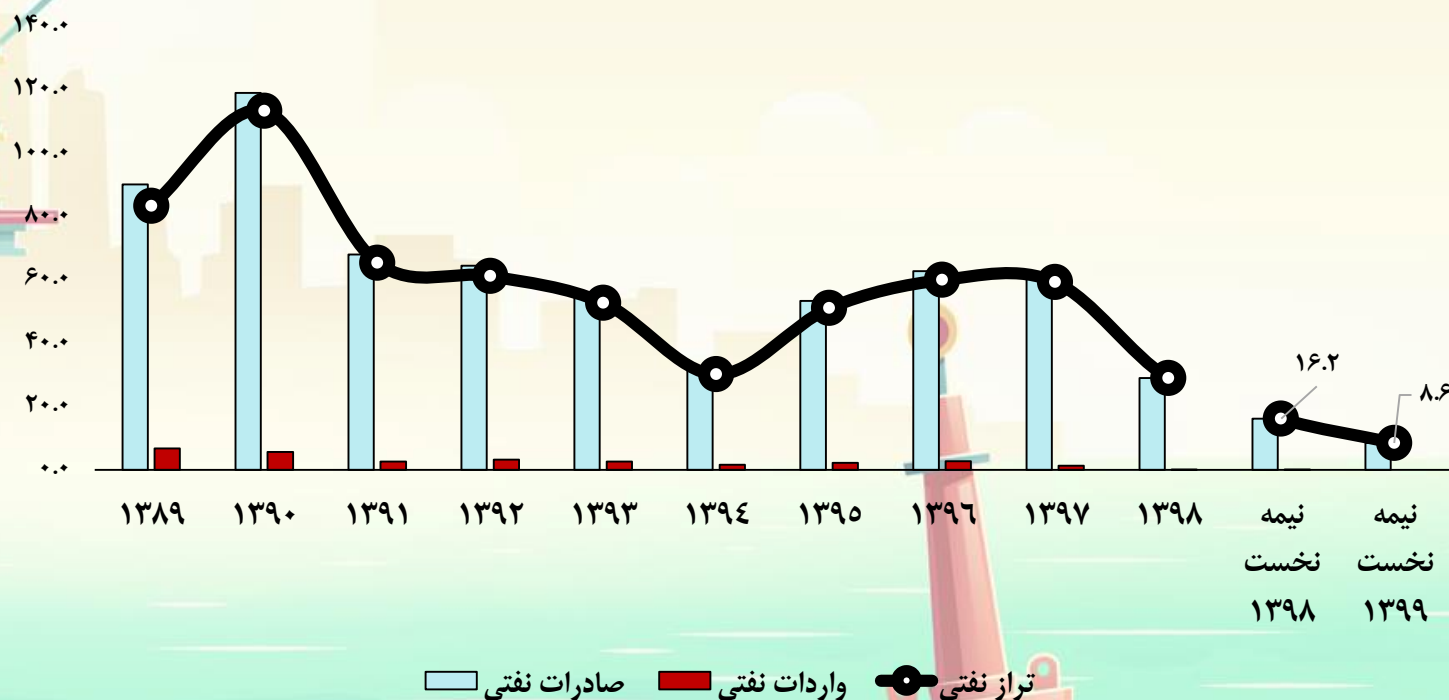
مطابق نمودار ۴، از ابتدای سال ۱۳۹۸ از سرعت رشد تراز کالایی غیر نفتی کاسته شده و در نیمه نخست ۱۳۹۹ به ۸.۱ درصد نسبت به نیمه نخست ۱۳۹۸ رسیده است. حدود ۴۱ واحد درصد از افزایش ۸.۱ درصدی تراز کالایی غیر نفتی مدت مذکور ناشی از کاهش واردات کالا بوده و حدود منفی ۳۳ درصد آن هم از محل کاهش صادرات بوده است.



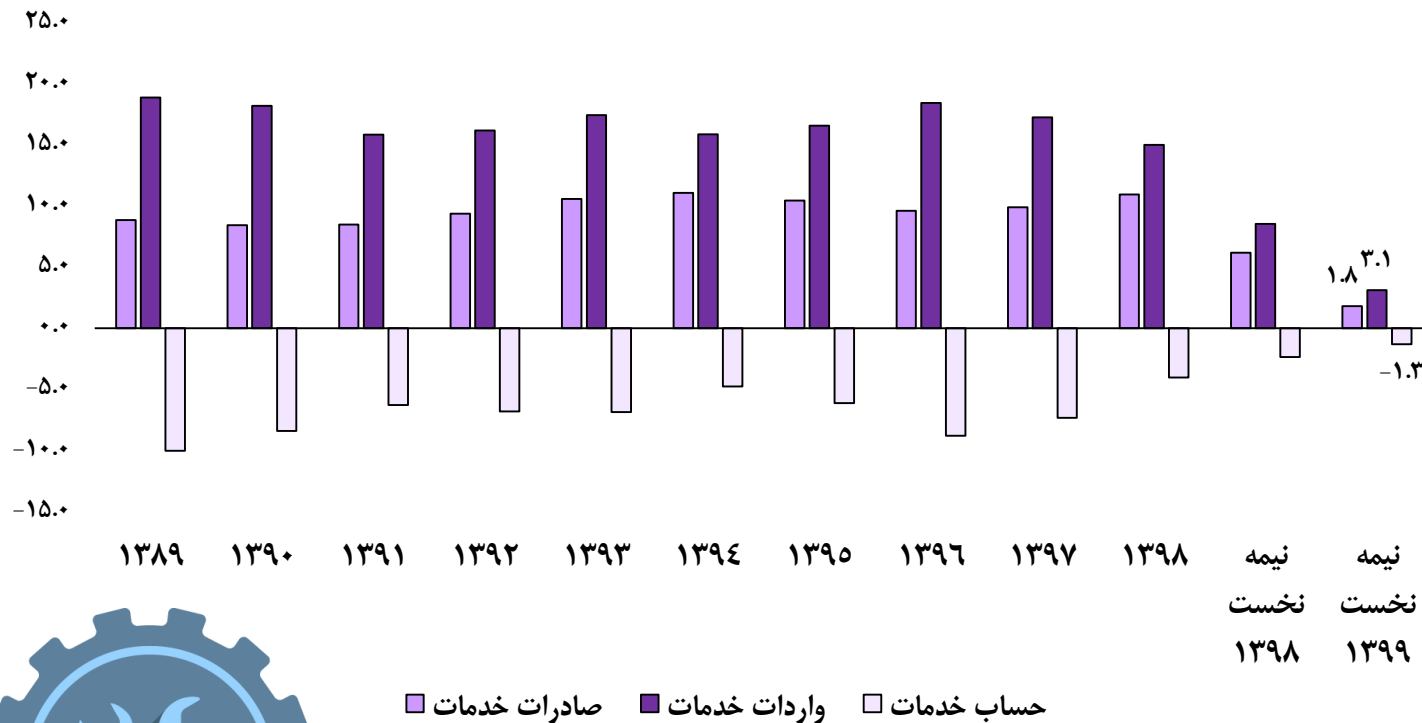
# حساب کالا؛ تراز نفتی کشور

نمودار ۵- تراز نفتی ایران، میلیارد دلار

تراز تجاری نفتی ایران طی سال‌های گذشته، همواره مثبت بوده و در نیمه نخست ۱۳۹۹ به ۸.۶ میلیارد دلار رسیده است. روند نزولی صادرات کالایی نفتی ایران که از سال ۱۳۹۶ آغاز شده بود همچنان ادامه یافته و در نیمه نخست ۱۳۹۹ با کاهش ۴۷ درصدی نسبت به نیمه نخست ۱۳۹۸ به ۸.۶ میلیارد دلار رسیده است.



نمودار ۶- حساب خدمات و اجزای آن، میلیارد دلار

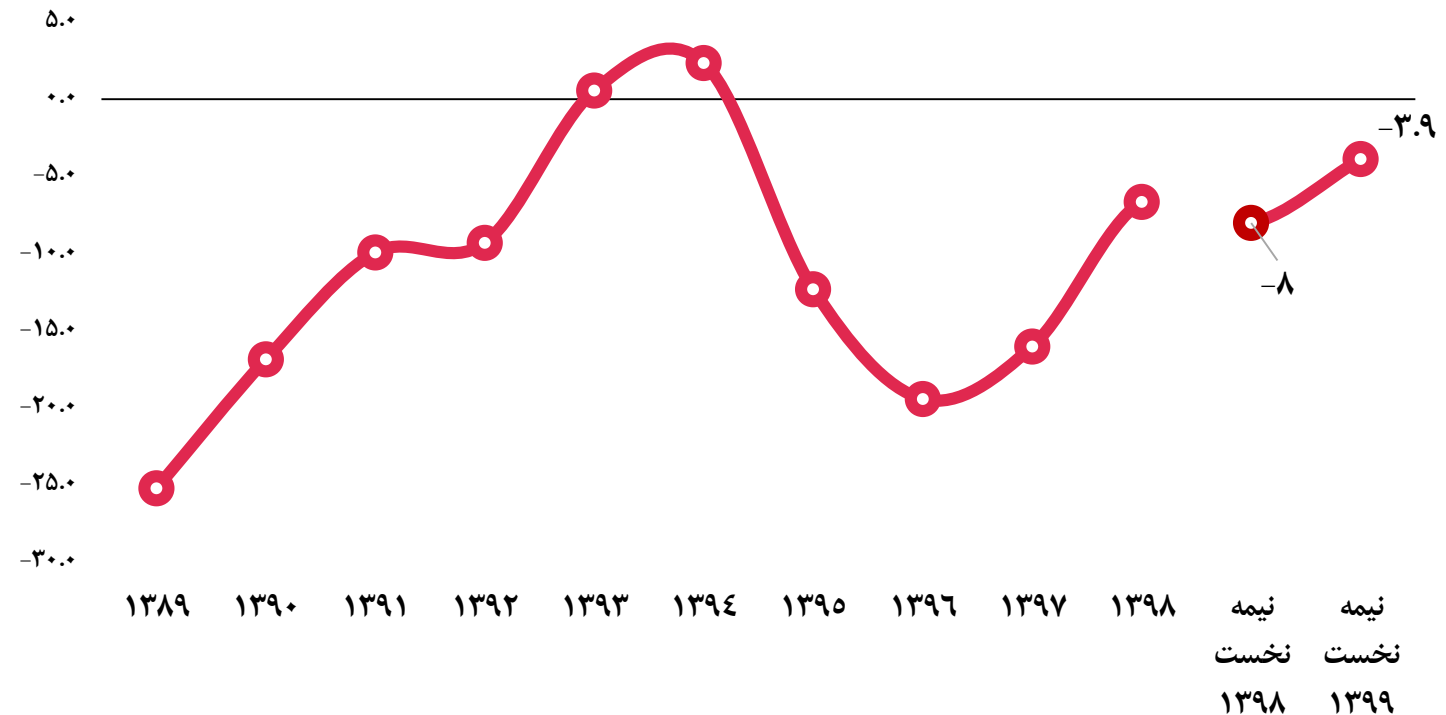


همواره طی ۱۰ سال گذشته حساب خدمات با کسری مواجه بوده است. بهبود کسری حساب خدمات که از ابتدای سال ۱۳۹۷ آغاز شده بود همچنان ادامه یافته و در نیمه نخست ۱۳۹۹ به منفی ۱.۳ میلیارد دلار رسیده است. این رقم نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۴۴ درصد بهبود یافته است. در نیمه نخست ۱۳۹۹ ایران ۱.۸ میلیارد دلار صادرات خدمات و ۳.۱ میلیارد دلار واردات خدمات داشته که نسبت به مدت مشابه سال قبل، به ترتیب حدود ۷۱ درصد و ۶۳ درصد کاهش داشته است.



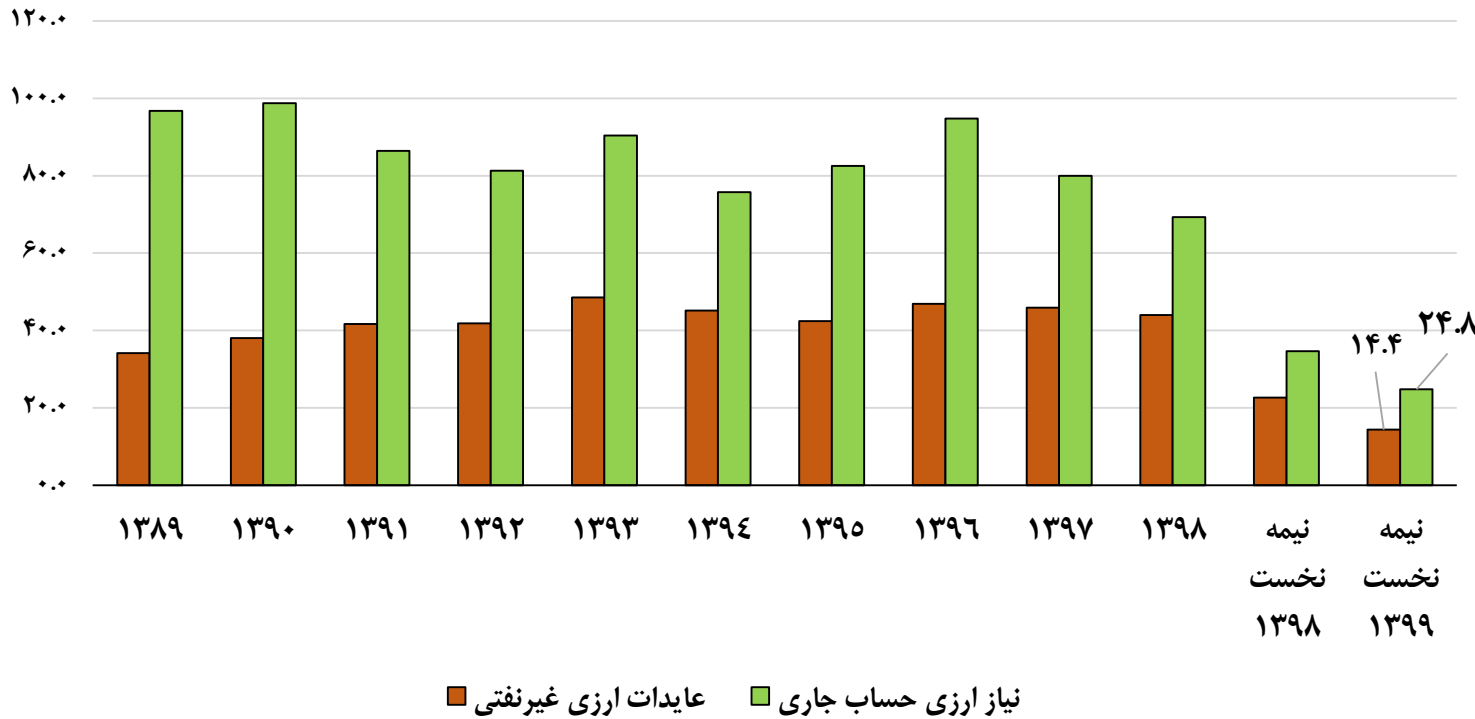
منبع داده‌ها: بانک مرکزی ج.ا.ا.

نمودار ۷- خالص حساب سرمایه، میلیارد دلار



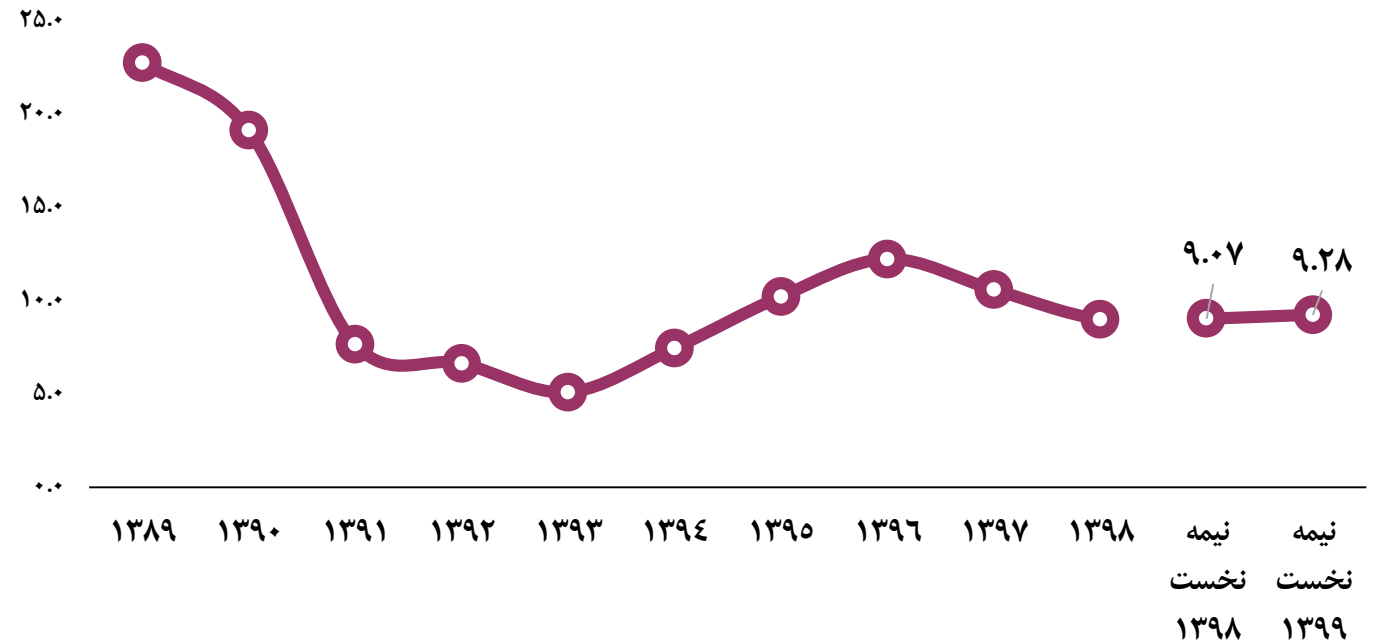
از ابتدای سال ۱۳۹۸ خالص حساب سرمایه همواره منفی بوده و از ابتدای سال ۱۳۹۷ تا نیمه نخست ۱۳۹۹ روند رو به بهبودی را طی کرده و به منفی ۳.۹ میلیارد دلار رسیده است. این مقدار نسبت به نیمه نخست ۱۳۹۸ حدود ۵۲ درصد بهبود یافته است.

نمودار ۸- عایدات ارزی غیرنفتی و نیاز ارزی حساب جاری (میلیارد دلار)



در نیمه نخست ۱۳۹۹، عایدات ارزی غیرنفتی، حدود ۱۴.۴ میلیارد دلار بوده که نسبت به نیمه نخست سال ۱۳۹۸، کاهش ۳۶ درصدی را تجربه کرده است. در مدت زمان مذکور نیاز ارزی حساب جاری هم معادل ۲۴.۸ میلیارد دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل با افت حدود ۲۹ درصدی همراه بوده است. در نیمه نخست ۱۳۹۹، عامل اصلی کاهش نیاز ارزی حساب جاری، کاهش واردات خدمات با مشارکت منفی ۱۵.۶ واحد درصدی، بوده است. روند عایدات ارزی و نیاز ارزی کشور نشان می‌دهد که عایدات ارزی غیرنفتی کشور پاسخگوی نیاز ارزی حساب جاری آن نیست.

نمودار ۹- بدهی‌های خارجی کشور-میلیارد دلار



در نیمه نخست ۱۳۹۹ مجموع بدهی‌های خارجی ایران معادل ۹.۳ میلیارد دلار بوده که نسبت به نیمه نخست ۱۳۹۸ حدود ۲.۳ درصد افزایش داشته است.